

Prosjektbeskrivelse 01.09.04.

Grensesprengende omsorg

- Alternative driftsformer i sosial og omsorgstjenestene

1.0. Innledning

Prosjektet "Grensesprengende omsorg" skal bidra til erfaringsutveksling og utvikling av samarbeid mellom svenske og norske instanser om alternative måter og organisere og drive omsorgstjenester på.

Det fokuseres særskilt på hvordan en kan etablere sysselsetting/aktivitetstilbud i tilknytning til jordbruksvirksomhet, såkalt "grøn omsorg" samt hvordan en kan bruke kooperativmodellen som organiserende prinsipp for virksomheter i sosial og omsorgstjenestene.

Prosjektet inneholder en rekke grenseoverskridende elementer som direkte samarbeid mellom delprosjekter, nettverksmøter og konferanser, hospiteringer, evalueringer og utvikling av en felles database. Dette er mer konkret beskrevet under hvert delprosjekt.

Prosjektet ble startet opp ved årsskiftet 2002/2003 og er delfinansiert gjennom Interreg III A programmet som et kunnskaps og kompetanseutviklings-tiltak. Prosjektet fokuserer på alternative måter å drive omsorgs- og sosialtjenester på med sikte på erfaringsutveksling og kompetanseoverføring mellom norske og svenske prosjektdeltakere.

Prosjektet er tuftet på ideen om at det finnes en rekke alternative måter å organisere og drive tjenester innenfor sosial- og omsorgstjenestene og at disse kan drives i både privat og offentlig regi. Det understrekes at i begrepet "alternative driftsformer" inkluderer prosjektet både offentlige og private løsninger og at prosjektet således ikke har dimensjonen offentlig-privat som hovedfokus.

I 2003 har det vært gjennomført et forprosjekt med sikte på å planlegge og fremme en søknad om et hovedprosjekt for perioden 2004 til 2006. Forprosjektet er i utgangspunktet et samarbeid mellom Østersund kommune ved MICA, Trondheim kommune og TISIP, som er en forskningsstiftelse ved Høgskolen i Sør-Trøndelag. Etter hvert har nye kommuner og instanser blitt involvert i prosjektet både på norsk og svensk side. I tillegg til diverse kommuner har blant annet Fylkesmannen i Sør-Trøndelag ved landbruksavdelingen og Landbrukarnes Riksförbund – LRF gjennom Østersundskontoret engasjert seg for å initiere delprosjekter, som en kombinasjon av landbruks- og omsorgsvirksomhet.

<http://www2.tisip.no/omsorg2/index.htm>

Søkerne er kjent med den FOU-virksomhet som er gjennomført i regi av Kooperativ utveksling og en rekke svenske kommuner, Norges Vel samt mellom samarbeidet Midt-Høgskolan, Nord-Trøndelagsforskning og Allforsk rettet mot kooperativ organisering. De er også kjent med evalueringsarbeid rettet mot grønn omsorg i regi av senter for bygdeforskning ved NTNU.

Det understrekes i denne sammenheng at prosjektet ”Grensesprengende omsorg” har mer vinkling mot praktisk utviklingsarbeid, og må ikke ses på som et forskningsarbeid. Erfaringene vil likevel generere kompetanse om alternative driftsformer.

I utformingen av velferdstilbudet vil det alltid være behov for justeringer og reformer for å tilpasse seg endringer i samfunnet. Historien har lært oss at løsninger som har vært gode på et tidspunkt eller over en periode, kan vise seg mindre virkingsfulle eller enda til kan skape nye problemer som en ikke kjent til eller forutså da et tilbud eller organisering ble innført.

Gjennom å gjøre seg godt kjent med mulige alternativer og deres styrke og svakheter, kan en best vurdere mulighetene og hensiktsmessigheten av framtidige justeringer. Ut fra en slik tankegang, bør en alltid være på utkikk etter nye måter å løse oppgaver på, uavhengig av om en er tilhenger av å bevare de eksisterende ordninger og organisasjonsformer eller mener det er nødvendig å omforme tjenestene.

I etterkant av forprosjektet er det samlede omfang av et hovedprosjekt revurdert. Det ligger således an til to sentrale samarbeidsfelter/dimensjoner på tvers av grensene, hvor en kan dra nytte av hverandres erfaringer og kunnskaper, og hvor det er aktuelt å sette i gang delprosjekter:

1. Grønn omsorg innenfor landbruket

Kombinering av landbruk og omsorgstjenester. I Norge foregår dette i et betydelig omfang og med mange prosjekter også i Sør-Trøndelag. I Sverige er slik kombinasjonsvirksomhet langt mindre utbredt. I en første fase er det derfor behov for å drive et betydelig informasjonsarbeide i forkant av at konkrete pilotprosjekter kan startes opp. Dette vil skje i samarbeid med LRF.

2. Kooperativ organisering av omsorgsvirksomhet

I Sverige er dette ikke uvanlig innen sosial- og omsorgstjenestene, og det er en betydelig satsing på slike organisasjonsformer i sosial- og omsorgssektoren. I Norge er denne organisasjons-formen ennå svært sjelden.

Gjennom prosjektet vil vi også se på mulighetene for å kombinere disse dimensjonene

Problemstillinger

- Hvordan fungerer alternative driftsformer innen sosial og omsorgstjenestene?
- Hvilke kunnskaper er særlig nødvendig for å tilby slike alternative tjenester?
- Hva slag kompetanseoppbygging er det behov for hos offentlige og private aktører samt hos personell som arbeider innenfor disse tjenestene?

2.0. Mål for hovedprosjekt

I et hovedprosjekt er det et sentralt å videreføre den faglige dialogen som er etablert innenfor det fagnettverk som er bygd opp i forprosjektet. For øvrig kan målene settes opp i følgende punkter:

- Bidra til et tettere samarbeid mellom kommuner og virksomheter i Trøndelag og Jämtland som arbeider med å utvikle modeller for alternativ tjenesteyting i omsorgs- og sosialsektoren

- Bidra til å videreutvikle virksomheter og etablere delprosjekter med alternative modeller og driftsformer
- Utforme tilbudene på brukernes premisser på bakgrunn av dialog med brukerne og vektlegging av muligheter til reell medvirkning
- Gjennomføre evaluering av virksomhetene og delprosjektene i forhold til kvalitet og brukertilfredshet
- Avklare behovet for å kompetanseheving i forbindelse med drift av tjenester etter alternative modeller.
- Planlegge og iverksette kompetansehevende tiltak for å styrke delprosjektene og dets samarbeidspartnere

I tillegg er det selvsagt et viktig mål at de tjenestene som blir produsert i tilknytning til prosjektet minst er på et kvalitativt likeverdig nivå med eksisterende tjenestetilbud.

For å kartlegge måloppnåelsen i prosjektet, blir det viktig å gjennomføre en evaluering av aktuelle virksomheter som inngår i prosjektet. Evalueringen må fokusere på tjenestens kvalitet og brukertilfredshet samt hvordan alternative løsninger har bidratt til eller motvirket måloppnåelse.

Det kunne vært ønskelig med komparative undersøkelser, men hvor vidt dette kan la seg realisere vil avhenge av ressursrammen en vil disponere. For øvrig vil det også handle om prosjektets innretning mot praktiske resultater eller mot evaluering/forskning. Prosjektet skal i første rekke være et praktisk innrettet prosjekt, men gjøre evalueringer i den utstrekning dette er nødvendig for å utvikle delprosjektene og dokumentere resultatene fra ressursinnsatsen.

3.0. Organisering

Prosjektet er på norsk side administrativt forankret og styrt fra TISIP som er en forsknings og kompetanseleverandør på en rekke felter. Prosjektleder på norsk side vil være direkte underlagt leder av TISIP. På svensk side er det forankret i Østersund kommune.

Både på norsk og svensk side må det være en prosjektleder, samt at må være en felles koordinator for grønn omsorg/inn på tunet. Disse skal tilrettelegge samarbeid, ta initiativ og følge opp prosjektene, drive utredning på enkelte områder, følge opp databasen, formidle erfaringer nasjonalt og internasjonalt

Styringsgruppe

For å sikre samarbeid mellom de involverte instanser vil det bli etablert en styringsgruppe, hvor de involverte parter får tilbud om å delta. Det er behov for møte minimum en gang pr. halvår.

Fagnettverk

Videre er det behov for et strukturert fagnettverk mellom delprosjektene. Det må avholdes en nettverkssamling pr. halvår. Prosjekter som har stor faglig forbindelse samarbeider direkte med hverandre utenom disse samlingene. I løpet av prosjektperioden avholdes en større konferanse om alternativ organisering av omsorgstjenester

Veiledning

Dosent Elisabet Cedersund ved Linköpings Universitet er kontaktet mht veiledning. Hun vurderes som kompetent til å veilede på et prosjekt som dette, og har sagt seg villig til å stå for veiledning. Kostnader for veiledning er innarbeidet i budsjettet.

Delprosjektene

Prosjektet vil være organisert i delprosjekter med en prosjektleder både på norsk og svensk side i ca. halv stilling

Delprosjekter Norge:

Melhus - Oppigard arbeidssenter

Melhus kommune - Allbrukshuset Elverhøy

Stjørdal - Livskvalitet gjennom deltakelse og mestring

Delprosjekter Sverige:

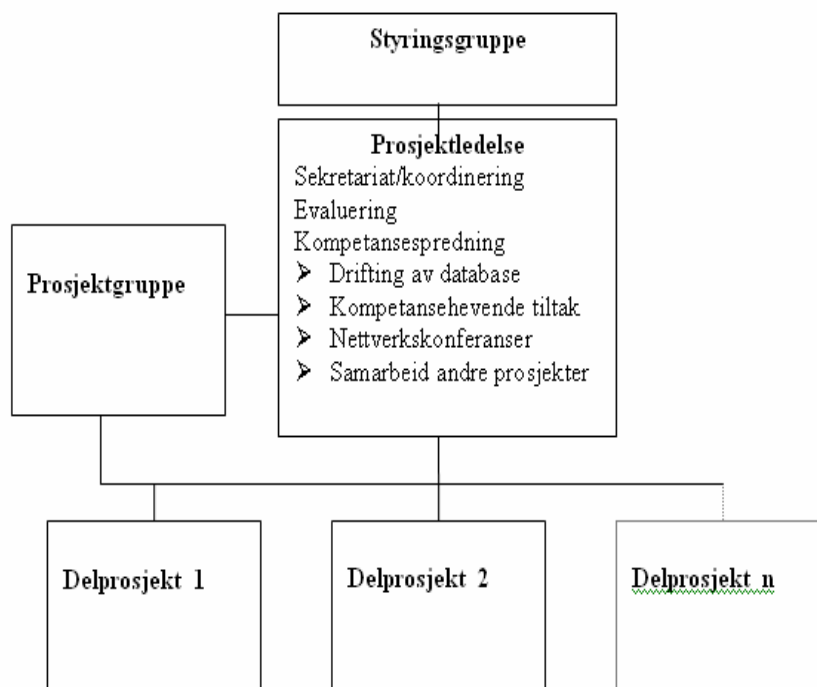
Østersund - MICA retten til et eget liv,

Østersund - LOFOTA personalkooperativ,

Inn på tunet/grön omsorg

Hvert delprosjekt trenger en ansvarshavende. Det er naturlig at koordinator på norsk og svensk side har jevnlig møter med disse for å følge utviklingen av delprosjektene.

Organisasjonsskisse for et hovedprosjekt

Samarbeid KS og KF

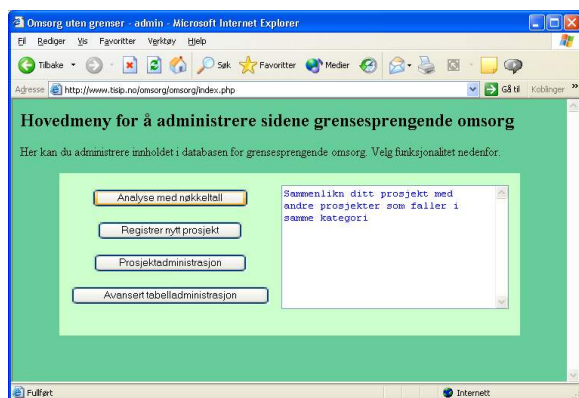
Det tas sikte på et samarbeid med KS (Kommunenes sentralforbund) og KF (Kommuneforbundet) om formidling av resultatene av prosjektet.

Kommuneforbundet i Jämtland ved forbundssekretærene Sven Jonasson og direktør Tomas Palmgren er kontaktet og har skriftlig meddelt at de går inn for et samarbeid om formidling av resultatene til samtlige kommuner i Jämtlands län. Likeledes er sekretariatsleder Ole Gunnar Kjøsnes ved kommunenes sentralforbund i Sør-Trøndelag også kontaktet. Han har muntlig bekreftet at han ser positivt på å vurdere et framtidig samarbeid. På grunn av kort tidsfrist har han ikke fått svart skriftlig på forespørsel om et samarbeid.

4.0. Videreutvikling av prosjektdatabase

En sentral side ved forprosjektet har vært å utvikle en database, hvor delprosjektene og andre relevante prosjekter kan registreres.

Det er lagt vekt på at ikke sensitive opplysninger skal registreres i databasen og at den enkelte virksomhet/prosjekt så vidt mulig selv står for registreringen. Derved vil de også selv kunne bestemme og kontrollere hva som blir lagt inn. Det er allerede registrert materiale fra både Norge og Sverige

På serveren til TISIP er det nå lagt ut en database på prosjektets hjemmeside. Databasen gir mulighet for analyse av nøkkeltall, men selv om den teknisk sett er funksjonell, har registreringsarbeidet ikke kommet så langt at det gir mulighet for fornuftige analyser ennå. Etter hvert vil dette imidlertid kunne bli svært interessant. En tenker seg en videreutvikling av databasen i prosjektet framover.

5.0. Kompetanseoppbygging

I forbindelse med forprosjektet er det avdekket et betydelig behov for kompetanseoppbygging i forhold til hvordan man kan utvikle, etablere og drive alternative omsorgstjenester. Både gjennom nettverkssamlingene og gjennom direkte kontakt med mulige deltakere i hovedprosjektet, har det framkommet at det finnes en rekke mulige måter å organisere tjenestene på.

Et sentralt mål for prosjektet er å bidra til kompetanseoppbygging i forhold til alternative driftsformer innenfor sosial- og omsorgstjenestene. Det vil være et viktig anliggende for prosjektet å bidra til dette. Aktuelle områder å styrke kompetansen på er:

- Etablering av alternative tjenestetilbud i offentlig eller privat

- regi med vekt på praktisk entreprenørskap eller intraprenørskap
- Alternative driftsformer og organisasjonsmodeller i arbeid med mennesker med store bistandsbehov
- Etikk og menneskesyn knyttet til arbeid med mennesker med store omsorgs og bistandsbehov
- Lovgivning og regelverk i forbindelse med etablering og drift av alternative tjenester

5.1. Samarbeid

Gjennom et samarbeid mellom ulike aktører er det påbegynt et arbeid med å utforme et kompetanseprogram. Det ytterligere aktuelt å trekke inn gårdbrukere som har etablert tilbud innen grønn omsorg/inn på tunet og andre regionale aktører.

En tar sikte på å utvikle et tilbud som bygger på erfaringer blant bønder i etableringsfasen, kommunene og andre grupper. Selv om det allerede eksisterer enkelte kurstilbud for denne målgruppen i Sør-Norge, er det likefullt behov for et utdanningstilbud som ivaretar det lokale særpreget og gjør bruk av den regionale kompetanse.

5.2. Behovet for ekstern rådgivning

I utgangspunktet har prosjektet betydelig kompetanse på rehabiliteringsarbeid og annen helse- og sosial kompetanse. Uansett kan det være behov for systematiske innspill utenfra. Det blir derfor foreslått at det settes av ressurser til å kunne knytte til seg ekstra veiledning for å kvalitetssikre prosjektvirksomheten.

6.0. Delprosjekter

Det er utviklet forslag om en rekke delprosjekter både på norsk og svensk side. Tenkningen bak disse forslagene har vært at det bør settes i verk prosjekter som har naturlige samarbeidsområder på tvers av landegrensene

6.1. Melhus - Oppigard arbeidssenter

Oppigard arbeidssenter (OA) ligger i Melhus kommune. Melhus er en randkommune til Trondheim. Det er ca 14.000 innbyggere i kommunen. OA er ett av 5 kommunale arbeidstiltak i Melhus. De andre er: Potten, Gåsbakken vedsentral, Kongssten arbeidssenter og Melhus arbeidssenter. Kommunen er medeier i Melhus ASVO. Til sammen gir disse tiltakene arbeids/aktivitetstilbud til ca. 80 personer med uføretrygd. Mange har utviklingshemming, psykiske problemer og fysiske handikap.

Oppigard arbeidssenter startet opp for ca. 13 år siden. Gårdbrukerparet Mari Jordet og Per Havdal tilbød Melhus kommune å få sette i gang tiltak på deres gårdsbruk. De hadde dyr, jord og skog samt inne- og uteareal som de gjerne så ble benyttet til arbeid/aktivisering for funksjonshemmede. Ansvarsreformen kom 1/1 1991. Institusjoner skulle nedlegges og kommunene ta ansvar for de som ble tilbakeført.

Melhus kommune satte i gang Oppigard arbeidssenter med kommunal driftsform. De ansatte lederne er kommunale arbeidstakere, med stedlig ledelse og eget budsjett. Gården brukes som

en ressurs i arbeidssammenheng og gårdbrukerne får betaling for leie og tilsyn. Gårdbrukerne har hovedtunet og Oppigard arbeidssenter har et sidetun mellom fjøs og gartneri.

Kyrne er nå samlet i fellesfjøs hos en nabobonde, men det er ungdyr i et fjøs på Oppigard/Havdal. Deler av husene benyttes av leietakere. Fru Mari driver foruten gården med rosenterapi og bonde Per driver gården med økologi, permakultur, miljøvern etc., ved siden av at begge deltar i den felles fjøsdrifta.

Hvorfor ønsker Melhus kommune å komme i gang med dette prosjektet?

Melhus kommune har kartlagt og vet at mange mennesker med bistandsbehov er uten arbeid/aktivitetstilbud. Dette er personer over 18 år med ulike former for fysiske og psykiske funksjonshemninger.

Hva drives i dag?

På Oppigard arbeidssenter er det lokaler for vedbearbeiding, gartneri, stjernehage, snekkerbod, spise/aktivitetsrom, kjøkken, garderober og hcwc. I disse lokalene har nesten 20 arbeidstagere (noen med assistent) tilbud på deltid. 2,25 stilling er knyttet til tiltaket, assistentene følger bruker, kommer utenfra og er i tillegg. Oppigard arbeidssenter har ca. 20 høner og 2 ender. Budsjettet er satt opp med inntektskrav. Produksjonsarbeiderne har honorar pr. time. Noen få har det som opplevelsesplass og får ikke honorar. De fleste reiser t/r med buss, noen har hcbil og blir kjørt t/r av assistentene. Flere skoler er der med elever (Åsveien/Trondheim, Rosmælen/Melhus og Melhus videregående). Ellers er det studenter, lærlinger og elever der i praksis til tider. Det selges varer direkte fra Oppigard arbeidssenter, gjennom andre arbeidssentre eller på arrangerte salgsdager forskjellige steder.

Målsettinger

Hovedmål

Bidra til å videreutvikle virksomheter og etablere delprosjekter med alternative modeller og driftsformer

Lokal målsetting

Målet er arbeid og aktiviteter til flere med bistandsbehov i Melhus kommune. Det kan være mennesker med psykiske lidelser, ervervede skader, mennesker med nevrologiske sykdommer, flyktninger etc.

Metode /ideologi

Ved en arbeidsplass skjer verdiskapning. Menneskelig energi styres mot aktivitet og produksjon. Det hele styrker selvfølelsen og bygger opp identiteten. Samarbeid med tilsvarende arbeidssteder i Sverige vil tilføre oss verdifull og anvendelig kunnskap. Oppigard arbeidssenter kan dele sine rike erfaringer med personalet ved svenske tiltakssteder. En ønsker å videreutvikle Oppigard arbeidssenter til å ta imot flere brukergrupper. Driftsmangfoldet kan tilpasses flere behov. Positive opplevelser er en vesentlig ingrediens i ideologien omkring Oppigard arbeidssenter. Det er kapasitet ved Oppigard arbeidssenter til å utvide drifta.

Tilrettelagt arbeid i en meningsfylt sammenheng blir metode og ideologi.

Aktivitetene blir rundt gartneri, hage, enkel snekkering med islett av husflid. Dette avhenger av hvem som skal jobbe der på bruker- og ledersiden.

Organisering

Prosjektet administreres av virksomheten *Læring og tilrettelagt arbeid*.

Prosjektet organiseres sammen med Oppigard arbeidssenter. Samarbeidet blir mot gårdbrukere, arbeidssentret, sosialkontor, a-etat, trygdekontor, flyktningetjeneste, kunder etc. Kunnskapsutveksling skjer mot Sverige: nytt foretak i MiCA og foretak på gårdsbruk i Midt-Sverige. Driftsformen blir opp mot å utnytte Oppigard arbeidssenter muligheter samt å ”fille ut” trinn i oppgavekjeden som nå er for vanskelig for dagens brukere (dvs. oppgaver som nå utføres av arbeidslederne). Ekskursjoner, nettverkssamlinger og være vertsfolk for besøkende, er aktuelt. Samarbeid med andre Skandinaviske land kan også være aktuelt.

Grenseoverskridende aktiviteter

Det tas sikte på et utstrakt samarbeid mellom Oppigard og MiCA. MiCA-senteret har en betydelig spesialkompetanse i utforming og tilrettelegging av arbeidsplasser til funksjonshemmede og i å trene og videreutvikle personer med funksjonshemming gjennom den såkalte ”steg for steg modellen”. Ved Oppigard har en stor kompetanse i hvordan gårdsarbeid kan benyttes og utvikles med tanke på sysselsetting av funksjonshemmede. Det blir derfor viktig at det kan skje en systematisk erfaringsutveksling mellom Oppigard og over tid. Det bør legges opp til gjensidig hospitering for personale. Temabasert samarbeid rundt utvikling av arbeidsplasser for brukerne. Separate møte mellom MiCA og Oppigard hvor en kan diskutere utfordringene og arbeidsmetodene blir viktig. Likeledes deltakelse på nettverkssamlingene og konferanser. I forbindelse med utvikling av et opplæringstilbud i grønn omsorg bør MiCA og Oppigard kunne samarbeide om formidling av erfaringer og hvilken type kompetanse som trenges.

Ressursbehov

Budsjettmessig kobles prosjektet mot Oppigard arbeidssenter budsjett. Prosjektmidler skilles ut hvis en ønsker oversikt/kontroll med deler av regnskapet. Prosjektet medfører økt salg og dermed merinntekter. Det vil være behov for en stillingsressurs for ledelse og gjennomføring av delprosjektet samt midler til utviklingstiltak og reiser for deltakelse i fagnettverk. Det vises forøvrig til vedlagt budsjett og budsjettkommentarer.

Evaluering

Etter oppstart synes det naturlig med tett oppfølging og evaluering hvert kvartal, med større helårs gjennomganger. Målepunkter kan være: frammøte, spørreundersøkelser mot trivsel, arbeidsmiljø, involvering. Statistikk: alder, kjønn, varighet, fravær mv.

6.2. Stjørdal - Livskvalitet gjennom deltakelse og mestring

Erfaring fra forebyggende arbeid med voksne mennesker med psykiske vansker, viser at det er behov for mestringsopplevelser for alle mennesker. Ut fra positive erfaringer om at en kan jobbe målrettet for å skape mestring, ble det bestemt at en skulle lage ”Prosjektet mestring” for 13 åringer.

Dette er et prosjektet som skal ha fokus på det å være ung og å bruke naturen. Ønsket er at ungdom skal utvikle gode relasjoner, få et forhold til naturen og gjennom trygge rammer erfare nye sider ved seg selv.

Hvorfor er dette et godt opplegg?

Det er laget et opplegg der naturopplevelser blir et resultat av deltagelse og mestring. Det spenner seg fra ro rundt bålet til ulike aktiviteter, hvor grener av ekstremsport inngår. Å

mestre slike utfordringer vil gi hver enkelt ungdom en opplevelse av å måtte stole på egne ferdigheter, samt at en ser betydningen av å samarbeide med andre, inspirere dem til å bruke skog, mark og natur på en ny måte. Grunntanken er at alt skal være en opplevelse. Fra å kjenne på stillheten og roen ute i skogen, til de mest krevende utfordringer.

Dette er i samsvar med stortingsmelding nr 16 ”Forebyggende arbeid. Barn, ungdom og fysisk aktivitet”, og Nou: ”Det er bruk for alle”, der Empowerment er et sentralt begrep i framtidens forebyggende arbeid.

I dette prosjektet er Narrativ terapi (Ken Wright) og Positiv psykolog (Raymond Lemay) i faglig forankring. Dette samt ergoterapeutenes ”flow” teori (Mihaly Csikszentmihalyi).

Målsettinger

- inspirere og legge til rette for at alle unge skal kunne mestre ulike situasjoner i naturen.
- bidra til at de unge kommer i gang med en varig rehabiliteringsprosess

Organisering og drift

En ønsker å nå et ”tverrsnitt” av 13 åringer, da disse står med ” en fot i barneverdenen og en fot i ungdomsverden ”. Ungdommene fra tilfeldig utvalgte skoler vil få et søknadsskjema der de kan søke om å få være med på turen. En har valgt å kalle dette opplegget for villmarksleir. Det vil bli trukket ut to lag med ca. fire elever på hvert lag. Det vil være like mange fra hvert kjønn. Dette vil skje i samarbeid med skolen og kommunen innenfor en kommunal organisering. Deltakerne vil bli trukket ut, tilfeldig, på et arrangement på skolen.

I forprosjektet viste dette seg å gi en god spredning på deltakernes ferdigheter og bakgrunn. Videre erfarte en da det ble gitt informasjon om forprosjektet at dette var noe ungdommene var svært interessert i, og det var stor søknad om å få være med. Dette sier noe om behovet for slike opplevelser hos målgruppen.

Turen vil bli filmet av et profesjonelt produksjonsselskap (TMM), i samarbeid med to elevbedrifter på medialinja på Ole Vig videregående skole. Målet med filmen er å få dette ut på riksdekkende TV. En tenker seg her en programserie der en følger de to lagene i de ulike situasjonene. Her vil det være et visst konkurranseelement for å gjøre det litt spennende og seervennlig i forhold til TV og ungdom.

Det skal også lages videoer av de ulike utfordringene, slik at disse kan brukes inn mot skoleverket i etterkant. Hvis ønskelig, kan en bistå skolene med å skolere lærere i de ulike opplevelsesaktivitetene. Ungdomssatsinga til Mental Helse ønsker også å bruke dette opplegget i etterkant.

Samarbeidspartnere er Mental Helse Norge, Stjørdal Kommune, Nord Trøndelag fylkeskommune, Midt norsk kompetansesenter for rusfaget, TMM, Team Exitement og Medialinja på Ole Vig Videregående skole og TISIP.

Ledere vil være 5-6 personer som alle har et stort engasjement i både ungdomsarbeid og fysiske aktiviteter. Flere av lederne jobber allerede med en slik tilnærming til ungdomsarbeid og har brei erfaring med ungdom og naturopplevelser.

Flere sentrale samarbeidspartnerne vil være økonomiske bidragsyttere og de har alle et ønske om at dette skal være et samarbeidsprosjekt mellom flere instanser og en håper at INTERREG også vil være med på dette prosjektet.

Grenseoverskridende aktiviteter

I dette delprosjektet ser en for seg utstrakt samarbeid på tvers av landegrensene, etter som ungdommer både fra Norge og Sverige er tenkt som deltakere i aktivitetene. Deltakerne fra Norge blir fra flere kommuner i Nord-Trøndelag, mens deltakerne fra Sverige vil komme fra Østersund og vil bli valgt ut gjennom et samarbeid med Frøsetparken.

Øvrige grenseoverskridende aktiviteter er deltakelse i nettverkssamlinger, konferanser, møter og studieturer sammen med svenske og norske samarbeidspartnere. En ser også for seg et samarbeid med LOFOTA om friluftaktiviteter. Selv om målgruppene her er svært forskjellige kan en tenke seg et praktisk samarbeid om turopplegg, dvs. mulige felles turområder, hytter, scooterbruk etc.

Ressursbehov

For å kunne gjennomføre dette prosjektet kreves en stilingsressurs samt en del investeringer i utstyr. Det kreves også reisemidler for deltakelse i fagnettverk. Dersom en legger opp til å ta imot brukere fra begge sider av grensen krever dette også noe ekstra ressurser i forhold til reiser og møter. Det vises forøvrig til vedlagt budsjett og budsjettkommentarer.

6.3. Østersund – MICA retten til et eget liv

For de fleste er arbeidet en viktig del av livet. I vårt samfunn er det betydningsfullt for individet å ha et arbeid, det gir verdi.

For mange betraktes jobben som en selvfølgelighet, men ikke alle har like store muligheter for å komme ut på arbeidsmarkedet. Funksjonshemminger av ulike slag gjør det vanskelig for mange grupper å delta i samfunnets fellesskap.

MICA har visjonen som at ”*Alle skal kunne arbeide ute i samfunnet*”, således står forkortelsen MICA for ”*Mennesket i centrum – arbeide*”. Det er utviklet en tretrinnsmetode for å hjelpe mennesker med funksjonshemminger å komme i arbeid med ordentlige jobber. Med arbeidet skapes et sosialt fellesskap som øker selvfølelsen og livskvaliteten. Tiden som brukes på de ulike trinn er individuell, når arbeidstakeren er klar tas et nytt trinn mot et selvstendig liv med arbeid.

For de fleste er arbeidet en viktig del av livet. I vårt samfunn er det betydningsfullt for oss som individer å ha et arbeide. Det gir verdi.

Målsetting

Målgruppene innen MICA er blandet og de arbeider ut fra gjeldende lov. Loven om støtte og service for visse funksjonshemminger – LSS og sosialtjenesten SOL.

Gjennomføring

Det finnes i dag en sterk interesse for et samarbeid med et jordbruksforetak som holder dyr og andre høvelige arbeidsoppgaver. En såkalt 2 trinns gruppe. En ansatt og et visst antall brukere skal sammen med gårdbrukeren utføre ulike arbeidsoppgaver på gården. For å kunne gjennomføre dette må gruppen ha tilgang til en egen buss.

I MICA's 2 trinn grupper arbeider brukerne med støtte fra en ansatt. Arbeidet skjer i et realistisk miljø på bedrifter/arbeidsplasser ute i samfunnet for eksempel innen hotell og restaurant, kolonialbutikker eller verksteder. I et naturlig møte mellom mennesker skapes et sosialt fellesskap med de øvrige ansatte på bedriftene.

På det andre trinnet videreutvikles brukerens muligheter til delaktighet ut fra egne ressurser. Det gir økt selvfølelse, økt livskvalitet og når brukeren er klar går han videre til neste trinn.

Grenseoverskridende aktiviteter

Det tas sikte på et utstrakt samarbeid mellom Oppigard og MiCA. MiCA-senteret har en betydelig spesialkompetanse i utforming og tilrettelegging av arbeidsplasser til funksjonshemmede og i å trene og videreutvikle personer med funksjonshemming gjennom den såkalte "steg for steg modellen". Ved Oppigård har en stor kompetanse i hvordan gårdsarbeid kan benyttes og utvikles med tanke på sysselsetting av funksjonshemmede. Det blir derfor viktig at det kan skje en systematisk erfaringsutveksling mellom Oppigard og over tid. Det bør legges opp til gjensidig hospitering for personale. Temabasert samarbeid rundt utvikling av arbeidsplasser for brukerne. Separate møte mellom MiCA og Oppigard er aktuelt hvor en kan diskutere utfordringene og arbeidsmetodene blir viktig. Likeledes deltakelse på nettverkssamlingene og konferanser. I forbindelse med utvikling av et opplæringstilbud i grønn omsorg bør MiCA og Oppigard kunne samarbeide om formidling av erfaringer og hvilken type kompetanse som trenges.

Samarbeidspartner

LRF – Lantmännens Riksförbund hjelper til med å finne passende landbruk. Eieren av jordbruket er den som både arbeider sammen med gruppen og fordeler arbeidet på gården.

Ressursbehov

Østersund kommune og MICA-senteret har behov for en stillingsressurs til koordinering av prosjektet på svensk side. Videre har de behov for stillingsressurser for å utvikle tilbudet med tilrettelagt arbeid på en eller flere gårder. Her vil det også være behov for transport av brukere til og fra gården. Det vises forøvrig til vedlagt budsjett og budsjettkommentarer.

6.4. Østersund - LOFOTA personalkooperativ

Ved årsskiftet 2002-2003 ble det startet opp et personalkooperativ i Østersund, som leverer omsorgstjenester til 6 utviklingshemmede. Kooperativet er lokalisert i et ordinært boligområde hvor det finnes en rekke kommunale serviceboliger. Østersund kommune stiller lokaler til disposisjon for personale og fellesareal. Den enkelte beboer har kontrakt med sosialnemnden og betaler for sin egen leilighet.

Kooperativet har en driftsavtale med Østersund kommune fram til 31. desember 2006 med mulighet for forlengelse i ytterligere 4 år.

I kooperativet arbeider 6 personer hvorav en har det formelle lederansvaret. Ettersom Kooperativet er så vidt nyoppstartet er det et stort behov for videreutvikling av tjenestene, selv om mye allerede er kommet inn i godt organiserte former. Kooperativet får allerede en rekke henvendelser fra instanser som ønsker å få kjennskap til de erfaringer de har høstet så langt.

Det legges stor vekt på å utvikle et personlig engasjement og ansvar for virksomheten hos de som arbeider i kooperativet samt forbedre mulighetene for brukermedvirkning. Kooperativet har for øvrig faste medlemsmøter og møter med brukere og pårørende.

Visjon

- Personalkooperativet LOFOTA skal tilby hver bruker den beste kvalitet med individuell omsorg, slik at den enkelte får mulighet til å oppdage og oppleve positive sider ved livet.
- Kooperativet skal utvikle virksomheten slik at både brukere og personale blir ettertraktet og i forkant av utviklingen, uansett hvilket land, språk eller religion man sammenligner med.

Målsettinger

- Videreutvikle personalkooperativet i retning av å kunne gi et mer fullverdig tilbud på dagtid for beboerne
- Videreformidle erfaringene fra driften av kooperativet

Aktuelle tiltak

- Evaluering av driften av kooperativet
- Etablering av bedre aktivitetstilbud for enkelte av beboerne
- Markedsføring av modellen som LOFOTA drives i henhold til

Grenseoverskridende aktiviteter

Det bør legges opp til et gjensidig samarbeid mellom LOFOTA og Elverhøy prosjektet om kooperativ virksomhet og de muligheter og begrensninger dette gir. Hospiteringsperioder for personalet og separate møter mellom de to prosjektene vil være aktuelt. Deltakelse på nettverkssamlinger og de planlagte konferanser om alternative driftsformer vil også være en del av de grenseoverskridende aktivitetene. Etter hvert som prosjektene utvikler seg bør erfaringene evalueres/oppsummeres og på bakgrunn av dette bør lages et opplærings og kurstilbud for hvordan kooperativmodellen kan benyttes innenfor dette feltet. LOFOTA og Elverhøy bør kunne drive denne kompetanseformidlingen i fellesskap både på norsk og svensk side. En ser også for seg et samarbeid med prosjekt Mestring i Stjørdal om friluftaktiviteter. Selv om målgruppene her er svært forskjellige kan en tenke seg et praktisk samarbeid om turopplegg, dvs. mulige felles turområder, hytter, scooterbruk etc.

Ressursbehov

- Evalueringsprosjekt
- Midler til å delta i fagnettverk og til formidling av erfaringene
- Resurser til utvikling og markedsføring av virksomheten

Det vises forøvrig til vedlagt budsjett og budsjettkommentarer.

6.5. Grønn omsorg

Som det framgår av beskrivelsene av delprosjektene er det i Norge en betydelig aktivitet innenfor grønn omsorg, dvs. såkalte ”inn på tunet” prosjekter hvor gård som ressurs tas i bruk for å tilby sysselsetting og tjenester for personer med store bistandsbehov. På svensk side er det også stor interesse for å utvikle større aktivitet innenfor dette feltet.

Landbrukernes Riksförbund – LRF gjennom Østersundskontoret har engasjert seg for å initiere delprosjekter, som en kombinasjon av landbruks- og omsorgsvirksomhet. Fra dem har vi fått en liste med aktuelle landbrukere som kan tenke seg å gå inn i dette feltet. Foreløpig er en ikke kommet så langt at dette er definitivt avklart, mulighetene ligger tydeligvis til rette for å etablere slike prosjekter i Østersund i nærliggende kommuner.

Aktuelle prosjekter

I henhold til de konkrete forslag vi har fått fra LRF, kan det være mulig etablere til sammen 2-3 prosjekter "Inn på tunet" prosjekter i henholdsvis; Østersund kommune, Krokommune eller Bräcke kommune. I forkant av en slik satsing er det behov for konkret informasjon, kompetanseoppbygging og planlegging, spesielt i 2004. Videre er det behov for veiledning og oppfølging. På sikt kan dette medføre et økt ressursbehov.

Grenseoverskridende aktiviteter

Det er naturlig med et tett samarbeid med Oppigård samt med landbruksavdelingen ved fylkesmannen i Sør-Trøndelag om informasjon og erfaringsformidling med grønnomsorg i Norge. Det bør legges opp til studieturer for svenske landbrukere som har interesse av å starte opp med grønn omsorg og kanskje også noen hospiteringsordninger i den utstrekning ressursene tillater det. Her bør også gårdsdriften i regi av MiCA benyttes etter hvert som den tar form. Deltakelse på møter, nettverkssamlinger, og konferanser vil ytterligere være en del av de grenseoverskridende aktivitetene.

Etter hvert som aktuelle landbrukere peker seg ut som mulige delprosjekter, vil samarbeidet måtte videreutvikles til konkret planlegging og samarbeid rundt oppstart av grønn omsorg aktiviteter på gårdene.

Ressursbehov

For å kunne gjennomføre dette delprosjektet er det behov for en stillingsressurs samt utviklingsmidler og midler til å delta i et faglig nettverk.

Det må også være ressurser til å implementere gårdsprosjektene. For noen av landbrukerne vil det kunne være nødvendig å foreta investeringer for å gi en tilfredsstillende tilrettelegging samt at det vil kunne påløpe utgifter til transport for at brukere skal kunne delta i tilbudene. Det vises forøvrig til vedlagt budsjett og budsjettkommentarer.

7.0. Framdriftsplan

Aktivitet	Tidsperiode	
Oppstart og konstituering av prosjektet	15.06.04	01.07.04
Registrering av situasjonen i hvert enkelt delprosjekt i forbindelse med oppstart	15.06.04	15.09.04
Implementering og oppstart prosjektutviklingsfase	01.09.04	31.12.04
Planlegging og gjennomføring av konferanser om alternative driftsformer	01.11.04	10.06.05
Oppfølging og evaluering av delprosjekter	01.09.04	31.10.06
Rapportskrivning	01.09.06	31.12.06

8.0. Resultater og spredning av disse

Det vises for øvrig til punkt 16. i søknaden "Førvæntat resultat – Indikatorer". Her er angitt følgende:

Generelle Indikatorer	Beskrivelse	Måtenhet	Antal	
2a Interregionale nettverk (antal nettverk)	Befintlige eller nye nettverk som får støtte eller bildas som resultat av stødet. Tre eller flere ingående organisasjoner	Antal nettverk	2	
2b. Interregionale nettverk (deltagende organisasjoner)	Prosjekt som omfatter integrasjon eller samarbeid mellom foretak/organisasjoner /institusjoner/motsv. over nasjonsgrensene	Antal foretak/organisasjoner/ institusjoner/motsv. som samarbeider	7	
3a. Arbeidstilfållene (nye)	Nye arbeidstilfållene i foretaket/organisasjonen som ikke skulle ha kommet uten prosjektet	Antal motsv. heltid. Kvinner:	3	
		Antal motsv. heltid. Mån:	1,5	
3b Arbeidstilfållene (bevarade)	De arbeidstilfållene som bevarats i foretaket /organisasjonen som ett resultat av prosjektet og som annars skulle ha forlorats	Antal motsv. heltid. Kvinner:	3	
		Antal motsv. heltid. Mån:	1,5	
Åtgårdsspesifika Indikatorer	Åtgård	Beskrivelse	Måtenhet	Antal
4 Foretak i kontaktskapende aktiviteter	A2 A3	Foretak som deltar i ulike former av kontaktskapende virksomhet over grensene; måssor, informasjon, rådgivning, andre foretaksutviklingsinsatser, FoU-prosjekt	Antal foretak som deltar i kontaktskapende aktiviteter	7
5 a Kompetensutvikling (timmar)	A1	Finansierade kompetensutviklingstimmor (60 minuter), rådgivning, seminarier, "klassisk" utbildning etc	Antal utbildnings-timmor Kvinner:	50
			Antal utbildnings-timmor Mån:	50
5b Kompetensutvikling (kurser/insatser)	A1	Finansierade kompetensutviklingsinsatser med grånsøverskridande moment i foretak/myndigheter/ organisasjoner	Antal kurser/utbildningsinsatser /seminarier som foretak/ myndigheter/ organisasjoner gjennomfår	8
5c Kompetensutvikling (deltagende personer)		Finansierade kompetensutviklingsinsatser med grånsøverskridande moment i foretak/myndigheter/ organisasjoner	Antal personer som deltar i rådgivning, seminarier "klassisk" utbildning etc . Kvinner:	100
			Antal personer som deltar i rådgivning, seminarier "klassisk" utbildning etc . Mån:	100
7 IT/Kommunikasjon	A3 B1	Aktiviteter som utvikler IT-infrastruktur over grensene	Antal aktiviteter	1
8 Hålsøfårbåttning	B2	Aktiviteter som befråmjar hålsan i regionen	Antal aktiviteter	2
11 Forskningsprosjekt	A1	Prosjekt med innslag av forskning	Antal prosjekt	1

Generelle indikatorer

2. a. Interregionale nettverk: Det vil bli etablert to nettverk i prosjektet. Ett knyttet til grønn omsorg og ett knyttet til kooperativ virksomhet. Vi håper å kunne knytte til oss aktører også utover de som er direkte involvert i prosjektsamarbeidet. Studiebesøk, nettverkssamlinger og konferanser er viktige virkemidler i nettverksbyggingen.

2b. Interregionale nettverk (deltakende organisasjoner):

I de interregionale nettverkene vil de tre involverte kommunene samt personalkooperativet LOFOTA delta. I tillegg vil LRF samt Fylkesmannen i Sør-Trøndelag inngå i nettverket. Videre vil TiSIP/HiST være en del av nettverket. Til sammen utgjør dette fra 7-10 direkte involverte virksomheter.

3a. Arbeidstilfeller (nye)

Det vil bli skapt en rekke nye arbeidsplasser gjennom prosjektet, men fortrinnsvis i deltidsstillinger, slik at dette blir fordelt på et større antall personer. Omregnet i heltid regner vi med at det vil kunne skapes 4,5 stillinger fordelt på 3 kvinner og 1,5 for menn. Dette dreier seg om stillinger knyttet direkte til ledelse og gjennomføring av prosjektet.

I tillegg regner vi med at prosjektet vil kunne akkumulere 2 til 3 stillinger som en effekt av virksomheten.

3b Arbeidstilfeller (bevarte):

Prosjektet vil også bidra til å bevare arbeidsplasser som ellers ikke ville fortsatt. Til en slik beregning er det alltid knyttet en større usikkerhet. Forutsatt at prosjektene vil bli videreført, har vi beregnet at 3 stillinger for kvinner og 2 stillinger for menn vil kunne bli bevart som følge av prosjektet.

Tiltakspesifikke indikatorer**4 Virksomheter i kontaktskapende aktiviteter:**

Samtlige virksomheter som er deltakere i prosjektet vil delta i kontaktskapende aktiviteter over grensene. Dette gjelder både kommunene, TiSIP/HiST og fylkesmann. Til sammen har vi anslått dette til minst 7 virksomheter. De kontaktskapende aktivitetene vil være nettverksmøter, studieturer, konferanser og direkte kontakt mellom virksomheter.

5 a Kompetanseutvikling (timer):

Beregningene her legger til grunn antall timer med kompetanseutvikling i formalisert undervisning, forelesningssitasjoner på konferanser og nettverkssamlinger. Til sammen anslår vi dette til minimum 50 timer med kompetanseutvikling og med like mange timer for kvinner som menn i hele prosjektperioden.

5b Kompetanseutvikling (kurser/innsats):

Det vil bli arrangert 2 to-dagskonferanser samt 6 nettverkssamlinger over to dager. Til sammen blir dette 8 arrangementer i perioden.

5c Kompetanseutvikling (deltakende personer):

På nettverkssamlingene vi arrangerte i forprosjektet deltok rundt 40 personer, dvs. 20 i gjennomsnitt. Legger en dette til grunn vil ca. 120 personer delta på nettverkssamlingene. Blir det i tillegg arrangert to konferanser, må vi her minimum kunne beregne 40 personer pr. konferanse. Til sammen blir dette 200 deltakende personer.

7 IT/Kommunikasjon:

Prosjektet vil i forlengelsen benytte seg av hjemmesiden og databasen på internett. I tillegg er det aktuelt å bruke videokonferanse. Det bør installeres en videophone hos deltakerne som ikke har annet utstyr for videokonferanse. Dette er et svært rimelig videokommunikasjonsutstyr til en pris rundt 5000 kr. forutsatt at en har bredbånd og en TV. Forbindelsen mellom deltakerne kan knyttes sammen gjennom en MCU-bro (Multipoint Communication Unit) som SEBRA (senter for bredbåndanvendelser) ved HiST kan være behjelpelig med. Til sammen blir dette 2 konkrete tiltak.

8 Helseforbedring:

Samtlige av prosjektene vil være en form for rehabiliteringsvirksomhet, men hovedsakelig knyttet til yrkesrelatert eller sosial rehabilitering. Det ene prosjektet som omhandler ”mestring”, kan imidlertid relateres direkte til primær og sekundær forebygging samt rehabilitering av svekket psykisk helse.

11. Forskningsprosjekt:

Prosjektet er i hovedsak utviklingsrettet med vekt på praktiske tiltak som kan bidra til å utvikle og forbedre de deltakende virksomheter samt bidra til kompetansespredning. Det vil derfor i hovedsak være evalueringen av prosjektene som faller innunder betegnelsen forskning og da evalueringsforskning. Imidlertid er det ikke satt av midler til ekstern evaluator slik at dette i hovedsak må foretas av prosjektledelsen på norsk og svensk side i samarbeid med delprosjektene. Det vil bli lagt opp til et systematisk evalueringsarbeid basert på kvantitative og kvalitative data rettet mot de indikatorer som er angitt i søknaden.

Resultatspredning

Resultatene av prosjektet er i første omgang tenkt å spres gjennom de to konferansene som er tenkt arrangert samt gjennom prosjektets internettside. I tillegg har det vært kontakt mot KS i tilknytning til prosjektet og det vil være naturlig å samarbeide både mot KS, fagforeninger i kommunesektoren, LRF, Norges bondelag mv. om spredning av resultatene. Det må trykkes opp en folder med hovedpunktene som prosjektet resulterte i med sikte på å spredning til alle kommunene i Nordens Grønne Belte.